

בבא מציעא י"ח

משנה

מצא גטי נשים, ושחרורי עבדים, דייתקי, מתנה, ושוברין, הרי זה לא יחזיר. שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן.

גמרא

המביא גט ואבד ממנו מצאו שואלת הגמרא, נראה מהמשנה שלא יחזיר את הגט לאלתר כשר לזמן מרובה פסול²²⁹ שמא הבעל נמלך שלא ליתנם. אבל אם הוא אמר תנו,

נותנים²²⁹ ואפילו אם השטר נמצא זמן מרובה אחרי שנפל, ולא חוששים שמא הוא של אדם אחר ששמו כשם הבעל. ומקשה הגמרא ממה ששנינו במסכת גיטין, המביא גט ואבד ממנו מצאו לאלתר²³⁰ כשר²³¹, לזמן מרובה פסול? ואמר רבה, המשנה במסכת גיטין שאומרת שלזמן מרובה לא יחזיר, משום שחוששים לשני יוסף בן שמעון, מדברת במקום שהשיירות מצויות. ומשנתנו מדברת במקום שאין השיירות מצויות. ואומרת הגמרא שרבה אמר אפילו במקום שהשיירות מצויות שחוששים שנפל מאחר רק כשהוחזקו²³² בעיר אחת שני יוסף בן שמעון.

שאם לא תאמר כך, יהיה קשה מדברי רבה על דבריו במקום אחר. באותו הגט שנמצא בבית דינו של רב הונא. שהיה כתוב בו בעיר שוירי שעל הנהר רכיס. ואמר רב הונא שחוששים לשני 'שוירי'²³³. ואפילו שאדם בא ואמר ממני נפל, ואדם פלוני שלח אותו לאשתו. ואנו יודעים שאין בעיר 'שוירי' שני אנשים בשם יוסף בן שמעון. מפני שחוששים שמא יש עיר אחרת בשם 'שוירי' ויש בה אדם אחר בשם יוסף בן שמעון.

רבה הביא ראיה מהמשנה כל ואמר רב חסדא לרבה, צא ועיין והבא ראיה מה הדין. מעשה בית דין הרי זה יחזיר שכן בערב רב הונא ישאלך מה הדין בדבר זה. ורבה יצא ודייק ומצא את המשנה, כל מעשה בית דין הרי זה יחזיר. כיון שבדבר שבא

229 התוס' הקשו מנין שאם אמר תנו נותנים אולי המשנה אומרת שחוששים שנמלך שלא ליתנם ולכן לא שמר עליהם ועכשיו הוא חושב שזה הגט שנאבד לו ורוצה לגרש בו. ולא יחזיר שמא אינו גיטו אלא נפל מאחר. אבל אם לא נמלך ורוצה לתת לה את הגט לראיה נותנים. וי"ל שהגמרא דייקה ממה שלא נאמר כתובים היו ולא נתנם. תוס'.

230 עד כדי שתעבור שיירה ותשרה.

231 אפ' אביי שחושש ביבמות לשני יצחק אפ' כשלא הוחזק בגט שמצא לאלתר אינו חושש, ושם הוא כמו לזמן מרובה מפני שלא שייך שם לאלתר. תוס'.

232 התוס' שואל מדוע לא העמידו את שניהם כששיירות מצויות והמשנה היא בלא הוחזקו? וי"ל שהמעשה בבית דינו של ר"ה היה קודם והגמ' השמיעה שבלא הוחזקו יחזיר אפ' בשיירות מצויות. וכאן הגמ' השמיעה שבהוחזקו יחזיר כשאין שיירות מצויות. ואע"פ שיש בעיר שני יוסף בן שמעון יחזיר לאשה כיון שאנו יודעים שזה איבד את הגט, ואין חוששים שמא גם השני איבד גט, כיון שאין שיירות מצויות. והסוגיה היא כר"א אבל לר"מ כיון שהוחזקו שני יב"ש הגט אינו כשר עד שיוכיח מתוכו שהוא של זה. תוס'.

233 תוס' מקשה איך אדם יגרש את אשתו לר"מ שאינו מוכיח מתוכו. וי"ל שכיון שלא הוחזקו הוא מוכיח מתוכו לר"מ, אבל כשנפל חוששים. תוס'.

לביית דין לקיים לא חוששים שמא נמלך. והרי בית דינו של רב הונא הוא כמקום שהשיירות מצויות, ורבה פשט את הדין מהמשנה שיחזיר ולא חוששים שיש אדם אחר בשם זה וממנו נפל²³⁴. ומכאן שרבה סובר שגם במקום שהשיירות מצויות חוששים לשני יוסף בן שמעון, רק כאשר הוחזקו בעיר שני אנשים בעלי אותו השם.

רבה עשה מעשה בגט שנמצא 'בי כיתנא' בפומבדיתא כשיטתו. והכשירו כיון שלא היו בו את שני הדברים. יש אומרים 'בי כיתנא' הוא מקום שמוכרים פשתן. מקום ששיירות מצויות בו והכשירו כשלא הוחזקו בעיר שני אנשים באותו שם. ויש אומרים שהוא מקום ששורים פשתן. שאינו מקום ששיירות מצויות, ואפילו שהוחזקו בעיר שני אנשים באותו שם.

החלוק בין שיירות מצויות רבי זירא הקשה מהמשנה על הברייתא ותירץ. שנינו לאין ש' מצויות במשנה במסכת גיטין, המביא גט ואבד ממנו מצאו לאלתר כשר לזמן מרובה פסול. ושנינו בברייתא, מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר²³⁵? לא לזה ולא לזה. ושנינו שאם הבעל מודה יחזיר לאשה ואפילו לזמן מרובה²³⁶ ותירץ כאן במקום שהשיירות מצויות, כאן במקום שאין השיירות מצויות. יש שאמרו שרבי זירא אמר לזמן מרובה לא יחזיר במקום שהשיירות מצויות, כשהוחזקו באותה העיר שני יוסף בן שמעון כרבה. ויש שאמרו שבמקום שהשיירות מצויות לא יחזיר, אפילו שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון, והוא חולק על רבה.

רבה סבר כל מעשה ב"ד יחזיר רבה לא הקשה מהמשנה על הברייתא, אלא על משנתנו כשנמצא בב"ד שלא הוחז' משום שעדיף להקשות ממשנה ולא מברייתא²³⁷. ורבי זירא לא הקשה ממשנתנו כרבה משום שבמשנה לא כתוב, אבל אמר תנו נותנים ואפילו לזמן מרובה. אפשר לדייק במשנה אחרת, אבל אם אמר תנו נותנים לאלתר²³⁸. ולמי שאמר שלרבי זירא במקום שהשיירות מצויות לא יחזיר, אפילו שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון, והוא חולק על רבה, במה הם חולקים?. רבה סבר שהמשנה, כל מעשה בית דין הרי זה יחזיר. היא כשנמצא בבית דין, שהוא

234 רש"י מפרש שאותו הגט שנמצא בב"ד של ר"ה נפל מיד השליח והיה כתוב בו הנפק. והקשה תוס'מה מועיל הנפק אם לא בא ליד האשה. ומפרש תוס' שנפל מיד האשה. ואם מדובר שנפל מיד השליח י"ל שלא כתוב בו הנפק ומביאים ראיה מכך שלא חוששים לנמלך, כיון שכתוב בו הנפק שהרי הלוח אינו מקיים את השטר. תוס'.

235 אע"ג שאשה נאמנת לומר גירשתני, כיון שהגט מסייעה היא מעיזה ואינה נאמנת. תוס'.

236 כיון שהוא מודה שנפל ממנה וגירשה מדוע לא יחזיר, הרי הבעל נאמן לומר גירשתיה, ויחזיר לה לראיה?. וי"ל שכיון שאינו נאמן לומר גירשתיה למפרע לא נאמן להבא. ויחזיר לאשה הוא בעדים ותתגרש בחזרה זו. תוס'.

237 שכן אפשר לומר שבמקום שהברייתא והמשנה סותרות זא"ז שהברייתא אינה עיקר.

238 אבל בברייתא שנאמר בה במפורש יחזיר לאשה היה צריך לחלק במפורש בין לאלתר ובין לזמן מרובה. רש"י.

כמקום שהשיירות מצויות בו. והמשנה אומרת שאם הוחזקו שני יוסף בן שמעון לא יחזיר, לא הוחזקו יחזיר.

ורבי זירא אמר האם שנינו כל מעשה בית דין שנמצאו בבית דין יחזיר?! שנינו במשנה כל מעשה בית דין יחזיר, כשנמצאו מחוץ לבית דין יחזיר, אבל אם נמצאו במקום שהשיירות מצויות לא יחזיר.

רבי ירמיה אמר, מה ששנינו יחזיר אפילו לזמן מרובה, הוא כשהעדים אמרו, מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון²³⁹. והחידוש הוא שלא חוששים שמא קרה מקרה שעדים אחרים ששם כשם העדים חתמו על גט של אדם אחר ששמו כשם הבעל.

רב אשי שא' שאמר נקב יש בצד אות פלונית רב אשי אמר כגון שאמר נקב יש בו בצד מסופק אם סימנים דאורייתא או דרבנן אות פלונית. ודוקא בצד אות פלונית שהוא

סימן מובהק ואפילו אם נאמר בהשבת אבידה בסימנים דרבנן יש לסמוך על סימן מובהק כזה להתיר אשת איש דאורייתא. אבל לא אם אמר נקב יש בו שאינו סימן מובהק. ואומרת הגמרא אשת איש דאורייתא, ואפילו באיסור דאורייתא סומכים על סימן מחזירים אבידה בסימנים מדאורייתא, ואפילו באיסור דאורייתא סומכים על סימן כל שהוא. או 'סימנים דרבנן'²⁴⁰.

239 והבעל אומר שהוא אותו יוסף בן שמעון. ואפילו שאם לא היו עדים לא היה נאמן מפי שהוא אינו מכיר שהוא הגט שלו אלא שסובר שאחר לא איבד גט אלא הוא. אבל כשהעדים אומרים שלא חתמו מעולם על גט אחר של יב"ש הבעל לא ישקר במוזיד לומר שחתמו לו על גט. ויש ספרים שגורסים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון זה. תוס'.

240 אם סימנים דרבנן דוקא אבידה מחזירים בסימן שאינו מובהק משום שהפקר ב"ד הפקר, אבל מדאורייתא צריך סימן מובהק או עדים. ובגט שהוא בדבר איסור לא סומכים על סימן שאינו מובהק. ואין להקשות שנאמר שצריך סימן מובהק משום שסימנים דרבנן ונפשוט את הבעיה לקמן. משום שמנין שהוא פשוט, אולי אסורים מספק. רש"י ותוס'.

